

Sygn. akt II C 2423/20 upr.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 września 2021 r.

Strona powodowa L. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. pozwem z dnia 06 listopada 2019 r. (data nadania) wniesionym do Sądu Rejonowego dla m. W. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej B. M. spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 3.334,13 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie strona powodowa wskazała, że nabyła od kredytobiorcy będącego konsumentem roszczenia oparte na art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, a wynikające z wcześniejszej spłaty kredytu i konieczności proporcjonalnego zwrotu prowizji przez stronę pozwaną. Kwota 3.334,13 zł dochodzona jest tytułem zwrotu prowizji.

(pozew k. 6-8)

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2020 r. Sąd Rejonowy dla m. W. stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał tutaj Sądowi.

(postanowienie k. 30)

Strona pozwana B. M. spółka akcyjna z siedzibą w W. złożyła odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko podniosła, że:

- brak podstaw do proporcjonalnego zwrotu prowizji, albowiem prowizja nie była w żadnej z umów związana z czasem jej trwania,
- umowa przelewu jest nieważna, albowiem nastąpiła pod wpływem błędu, podstępny albo wyzysku,
- istnieje inna możliwość rozliczenia prowizji pozostałej do spłaty niż metoda liniowa.

Strona pozwana jednocześnie przyznała fakt zawarcia umowy kredytowej i jej wcześniejszej spłaty przez cedenta (kredytobiorcę). Podniosła także, że wystąpienie przez powoda z pozwem należy traktować jako nadużycie przez niego prawa podmiotowego.

(odpowiedź na pozew k. 48-53)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany B. M. S.A. z siedzibą w W. został następcą prawnym E. B. S.A. z siedzibą we W. w wyniku połączenia obu podmiotów.

(bezsporne)

I. J. zawarła z E. B.S.A. z siedzibą we W. w dniu 29 czerwca 2015 r. umowę kredytu konsumenckiego (pożyczki powtórnej) nr (...) na okres 84 miesięcy z datą płatności raty przypadającą w 29. dniu każdego miesiąca, z prowizją w wysokości 6.718,18 zł; kredytobiorca dokonał całkowitej spłaty w dniu 07 stycznia 2019 r.

(okoliczności niesporne; a nadto dowody: umowa k. 18-20; oświadczenie o dokonaniu całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego k. 12; zeznania na piśmie świadka I. J. k. 79-80)

W dniu 24 maja 2019 r. I. J. dokonała na rzecz strony powodowej przelewu wierzytelności wynikających z tytułu wyżej wymienionej umowy opartej na art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim (obowiązek proporcjonalnego zwrotu kosztów kredytu).

(dowód: umowa cesji k. 13-14)

Pismem z 24 maja 2019 r. strona powodowa wezwała bezskutecznie do zapłaty stronę pozwaną.

(dowód: wezwanie do zapłaty k. 11)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów. Podkreślenia wymaga fakt, że w dużej mierze nie był on sporny, a zarzuty strony pozwanej dotyczyły jedynie istnienia, względnie ważności umowy cesji, a w pozostałym zakresie spór miał charakter jedynie prawny. Sąd ustalił także stan faktyczny na podstawie zeznań świadka I. J., które uznał za wiarygodne.

W ocenie Sądu umowa cesji była ważna, a przedstawiony przez stronę powodową odpis tej umowy nie budził wątpliwości co do formy, pochodzenia, ani treści.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało w całości na uwzględnienie.

Strona powodowa oparła swoje roszczenie na umowie przelewu wierzytelności.

Zgodnie z treścią art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Z powyższego wynika, że w wyniku przelewu w rozumieniu art. 509 k.c. przechodzi na nabywcę ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki wiązał go z dłużnikiem. Innymi słowy, stosunek zobowiązaniowy nie ulega zmianie, natomiast zmienia się osoba uczestnicząca w nim po stronie wierzyciela.

Dla przyjęcia skuteczności cesji podstawowe znaczenia ma wykazanie istnienia przelewanej wierzytelności, a więc okoliczności, z których wynika, że prawo takie przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi, a w następnej kolejności wykazanie, że do cesji doszło w sposób prawidłowy. Zarzuty pozwanego dotyczące wadliwości umowy cesji – ze względu na błąd (art. 84 k.c.) albo podstęp (art. 86 k.c.) nie mogły zostać uwzględnione, gdyż tego rodzaju wadliwość może być uwzględniona jedynie w przypadku podjęcia określonych czynności przez uprawnionego. Uprawniony w przypadku spełnienia ustawowych przesłanek błędu albo podstępu powinien złożyć drugiej stronie wadliwej czynności prawnej oświadczenie na piśmie (art. 88 k.c.) o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli. Oświadczenie takie może być złożone w terminie roku od wykrycia błędu. Strona pozwana nie wykazała aby takie oświadczenie zostało złożone. Podobnie wyzysk (art. 388 k.c.) nie powoduje automatycznie bezskuteczności czy nieważności umowy, ale jedynie pozwala uprawnionemu żądać zmniejszenia swego świadczenia lub zwiększenia należnego mu świadczenia, a w wypadku gdy jedno lub drugie byłoby nadmiernie utrudnione pozwala żądać unieważnienia umowy. Roszczenia z tytułu wyzysku wygasają z upływem dwóch od od dnia zawarcia umowy. Od umowy cesji z dnia 24 maja 2019 roku upłynęły dwa lata i pozwany nie wykazał aby cedent wystąpił z roszczeniami określonymi w art. 388 k.c.

W przedmiotowej sprawie – w ocenie Sądu – nie ulega wątpliwości, że doszło do skutecznej umowy cesji wierzytelności pomiędzy stroną powodową a pierwotnym wierzycielem.

Zgodnie art. 49 ust. 1 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.

Art. 52 ustawy precyzuje, że kredytodawca jest zobowiązany do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości.

Nie ulega wątpliwości, że kosztem, który podlega obniżeniu o okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy kredytu jest zarówno prowizja jak i opłata przygotowawcza (tak: Uchwała Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej z 12 grudnia 2019 roku, III CZP 45/19 oraz Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 11 września 2019 roku, C-383/18, L. vs. (...)).

Obniżenie to – w ocenie Sądu – winno nastąpić w proporcji do czasu skrócenia umowy, czyli obniżenie prowizji powinno nastąpić o taki sam ułamek, o jaki doszło do skrócenia czasu trwania umowy kredytowej na skutek całkowitej spłaty.

W niniejszej sprawie powoduje to konieczność zwrotu prowizji w wysokości nie niższej niż wskazana w żądaniu strony powodowej. Sąd przy tym – porównując stosunek żądanych kwot do kwot pierwotnie pobranych prowizji ze stosunkiem czasu, o który skrócono umowę do pierwotnie planowanego czasu trwania umowy – nie dopatrył się błędów w wyliczeniach strony powodowej.

Reasumując, w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów kredytu, niezależnie od ich charakteru, z zastrzeżeniem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny w tym sensie, że odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Niezasadny okazał się zarzut pozwanego odnośnie wystąpienia przez powoda z roszczeniem, korzystając z motywów wyroku TSUE, które dotyczy konsumenta. Na mocy umowy cesji dochodzi do pochodnego nabycia wierzytelności. Cesjonariusz nabywa wierzytelności w takim kształcie i stanie w jakim ona przysługiwała cedentowi tj. o takich samych właściwościach prawnych. Przepisy o przelewie wierzytelności (art. 509-516 k.c.) zakładają zatem identyczność wierzytelności nabytej przez cesjonariusza z wierzytelnością zbytą przez cedenta. Zatem nowy wierzyciel może żądać od dłużnika spełnienia świadczenia na takich samych zasadach na jakich był do tego uprawniony zbywca, zgodnie z treścią stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika wierzytelność. Bezsprzeczne jest, że I. J., na podstawie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, przysługiwało prawo do dochodzenia od pozwanego zwrotu części prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki, zatem w takim samym kształcie i stanie w związku ze skutecznie zawartą umową cesji taka sama wierzytelności o takich samych właściwościach przysługuje powodowi. Stąd powód jest uprawniony do dochodzenia roszczenia i powoływania się na przepisy z których wynika roszczenie.

Nie zasługiwał także na uwzględnienie zarzut pozwanego, iż dochodzenie przez powoda, jako przedsiębiorcy, roszczenia stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. Okoliczność, że w sporze występuję przedsiębiorca jako nabywca wierzytelności przysługującej konsumentowi, nie stoi na przeszkodzie zastosowania reżimu ustawy o kredycie konsumenckim oraz dyrektywy nr (...), bowiem zakres zastosowania wskazanych przepisów nie zależy od statusu stron procesu, lecz od statusu stron umowy o kredyt konsumencki w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, na co wskazał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w uzasadnieniu wyroku sprawie C-383/18 z 11 września 2019 r. Przede wszystkim należy wskazać, iż wobec stanowiska wyrażonego w orzecznictwie polskim i europejskim, pozwany winien automatycznie zwrócić proporcjonalną część prowizji konsumentowi w określonym terminie. Wówczas do sprzedaży wierzytelności wcale by nie doszło, a pozwany nie naraziłby się na przedmiotowy proces. Skoro zatem pozwany nie dokonał pełnego rozliczenia z konsumentem pożyczki w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty pożyczki, zgodnie z postanowieniem art. 49 u.o. k.k. i art. 52 u.o.k.k., to konsument uprawniony był do sprzedaży swojej wierzytelności wobec pozwanego, rezygnując z konieczności prowadzenia postępowania reklamacyjnego i dochodzenia swoich racji przed sądem. Podkreślić należy również, iż dla zawarcia tego rodzaju umowy z konsumentem polskie prawo nie wymagana ani szczególnej formy, ani też określonej minimalnej ceny sprzedaży czy dopełnienia szczególnych obowiązków informacyjnych.

Ustawodawca jednakże nie określił szczegółowych zasad obniżania wysokości całkowitego kosztu kredytu. Jedynym kryterium na jakie wskazuje jest kryterium czasu. Wobec powyższego przyjąć należy, że do obniżenia wysokości

kosztów kredytu, w szczególności odnoszących się do kosztów innych niż odsetki okresowe, należy przyjąć zasadę proporcjonalnej redukcji kosztów w odniesieniu do czasu, na jaki została zawarta umowa kredytu i czasu poprzedzającego jego przedterminową spłatę. Taki sposób przeprowadzania wyliczeń został również przyjęty jako najwłaściwszy w orzecznictwie sądów powszechnych (zob. też wyrok Sądu Okręgowego w L.z 8 listopada 2018 r., sygn. akt II Ca 389/19, LEX nr 2622711). Przyjęcie takiego mechanizmu redukcji kosztów pozbawia podstawy prawnej wszelkie koszty kredytu za okres, o który skróceniu uległ czas jego spłaty - także te, które zostały już spełnione na rzecz kredytodawcy. Ponadto uniemożliwia kredytodawcom obchodzenie przepisów ustawy przez rozkładanie konsumentom rat w taki sposób, że w pierwszym okresie kredytowania ulegać będą spłacie koszty kredytu z pominięciem kapitału.

Z powyższych ustaleń dokonanych przez Sąd wynika powinność obniżenia kosztu kredytu również w zakresie prowizji. Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, do których należy prowizja, jest powiązana i zależna od okresu kredytowania.

Z tych przyczyn Sąd zasądził dochodzoną kwotę, zgodnie z żądaniem pozwu (punkt I. wyroku).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. zgodnie z którym dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, przy czym dłużnik jest w opóźnieniu jeżeli nie spełnia świadczenia w określonym terminie. W myśl art. 52 ww. ustawy o kredycie konsumenckim kredytodawca jest zobowiązany do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości. Na gruncie niniejszej sprawy pozwany Bank winien rozliczyć kredyty udzielone cedentowi najpóźniej do dnia 21 stycznia 2019 r. W opóźnieniu pozwany pozostawał zatem od dnia 22 stycznia 2019 r.

W oparciu o powołany przepis, w ocenie Sądu zasadnym było uwzględnienie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 22 stycznia 2019 r., a zatem zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł jak w punkcie II. na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., nakładając na pozwanego obowiązek zwrotu wszystkich kosztów wobec przegrania procesu w całości. W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.117 zł, na którą złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 200 zł, wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika powoda – adwokata w stawce minimalnej w wysokości 900 zł, ustalonej zgodnie z przepisem § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015, poz. 1800 ze zm.), 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa.

sędzia Krystyna Dąbrowska

ZARZĄDZENIE

1. odstąpić od doręczenia za pośrednictwem portalu informacyjnego;
2. niniejsze zarządzenie umieszczone zostało na portalu w celach informacyjnych i nie wywołuje skutków procesowych, doręczenie wywołujące skutki procesowe nastąpi w trybie k.p.c. za pośrednictwem operatora pocztowego;
3. o dpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego bez pouczenia.

sędzia Krystyna Dąbrowska